

3. Daglig drift

Denne mødegang indeholder følgende punkter:

- 3.1 Risikovurdering
- 3.2 Gennemgang af hjemmeopgaver
 - 3.2.1 Arbejdsopgaver mandag-søndag
 - 3.2.2 Medicinhåndtering
 - 3.2.3 APB
- 3.3 Gennemgang af nyeste værnemidler
- 3.4 Eftersyn af maskiner og tekniske hjælpemidler
- 3.5 Tjek af stiger
- 3.6 Orden og ryddelighed
- 3.7 Uddannelse og instruktion

Intro til opgave til mødegang 4

3.1 Risikovurdering

På alle landbrug foregår der aktiviteter, der indebærer en sikkerheds- og sundhedsrisiko. Ikke alle risikomomenter er lige tydelige og symptomer, som nedslidning og lidelser, viser sig først senere.

For alle aktiviteter forbundet med risiko gælder, at der skal være en aftale for, hvordan aktiviteten udføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Det er virksomhedens opgave, at skabe klarhed over, hvilke aktiviteter der er kritiske ud fra en arbejdsmiljøvinkel. Virksomheden skal sørge for at beskrive, hvordan aktiviteterne udføres og overvåges, så arbejdsmiljøet sikres optimalt.

Hvad er en farlig opgave? Er støj eksempelvis farlig? Beregn din daglige støjbelastning og hør støjeksempler fra din dagligdag på: www.stojlandbruget.dk/

Er der tunge løft i dine daglige opgaver? Er disse nødvendigvis farlige?

Se eksempler på tungeløft og anbefalinger omkring tungeløft på:

[Tunge løft i jordbruget, Bar Jord til Bords vejledning.](#)

3.2 Gennemgang af hjemmeopgaver

3.2.1 Arbejdsopgaver mandag-søndag

Tag udgangspunkt i de enkelte arbejdsopgaver, der er beskrevet i hjemmeopgaven og risikovurder dem – eventuelt på en skala fra 1 til 5, hvor 5 angiver "mest risikofyldt".

- Vurder hvordan de forskellige opgaver løses sikkerhedsmæssigt forsvarligt.
- Hvor og hvornår kan der opstå kritiske situationer?
- Hvad kan I gøre for at beskytte jer?
- Hvad gør I, hvis der opstår afvigelser fra den daglige rutine (sygdom, vikar...)?

3.2.2 Medicinhåndtering

Afklaring af, hvilke typer medicin der håndteres på virksomheden, og hvilke typer risici dette medfører. Brug af kanyler/opbevaring af kanyler. Diskussion af, hvordan vi håndterer kanyler bedst muligt.

Lægemidler – tag stilling til håndtering

Lægemidler er ikke omfattet af "Bekendtgørelse om klassificering, emballering, mærkning, salg og opbevaring af kemiske stoffer og produkter". Derfor er disse midler ikke faremærkede, og der er ingen krav om leverandørbrugsanvisning.

Det til trods, kan lægemidler udgøre en risiko i forbindelse med brugen af dem. Arbejdspladsen skal derfor vurdere, hvordan lægemidler skal håndteres, så det foregår sikkert og arbejdsmiljømæssigt korrekt.

Gennemgå indlægssedlen til lægemidlet og forhold dig til teksten.

Udfyld aftale 3.1

3.2.3 APB

Ud fra hjemmeopgaven omkring APB afklares nu, hvilke kemikalier der håndteres på virksomheden, og hvilke typer risici dette medfører.

Gennemgang af virksomhedens APB. Hvad mangler der, for at APB'en er udfærdiget, og håndtering af kemikalier er forsvarlig?

- er der orden i kemirummet?
- er der etiketter på alle kemikalier?
- er der værnemidler til brug ved håndtering af kemi?
- er der aflåst til giftige kemikalier (markeret med dødningehoved)?

Få gode råd omkring opbevaring af kemikalier [her](#) (råd fra Planteproduktion, Videncentret for Landbrug)

ArbejdsPladsBrugsanvisning – kort fortalt

For samtlige farlige stoffer og materialer, som anvendes på bedriften, skal landmanden udarbejde en arbejdspladsbrugsanvisning (APB) bestående af:

Leverandørens brugsanvisning + bedriftens specifikke oplysninger om anvendelse m.m.

Få hjælp til udarbejdelse af APB på www.arbejdspladsbrugsanvisning.dk (Videncentret for Landbrug)

Nye regler omkring mærkning af kemikalier

Giftig/
Meget giftig

Sundheds-
skadelig/
Lokaliriterende

Yderst brand-
farlig/Meget
brandfarlig

Ætsende

Brand-
nærende

Eksplosiv

Miljøfarlig

Der er nye regler, der betyder, at faremærkningerne på kemiske stoffer og blandinger (produkter) ændres med nye piktogrammer, og at risikosætningerne (R-sætningerne) bliver til fare-sætninger (H-sætninger).

I en overgangsperiode, som løber frem til år 2017, kan blandinger være mærket efter både de nye og de gamle regler.

Akut giftig

Sundhedsskadelig,
lokaliriterende,
hudsensibiliserende

Yderst brandfarlig,
meget brandfarlig,
brandfarlig

Trykbeholder
med gas

Kræftfremkaldende,
mutagen og repro-
duktionsskadelig.
(Efter gamle regler
mærket med død-
ningehoved).

Ætsende

Brandnærende

Eksplosiv

Giftig for vand-
levende organismer

I bilag 3 (under faneblad 7) ses de nye piktogrammer og hvilke piktogrammer, disse erstatter. Udfyld aftale 3.2

3.3 Gennemgang af nyeste værnemidler og brug af piktogrammer

- Få afprøvet de nyeste værnemidler og få aflivet myter om, at de er ubrugelige.
- Bliv opdateret på brug af piktogrammer, og få de rigtige hængt op.

Få mere viden om brug af værnemidler i landbruget [her](#) (Videncentret for Landbrug)

Udfyld aftale 3.3.

3.4 Eftersyn af maskiner og tekniske hjælpemidler

Alle maskiner og tekniske hjælpemidler skal gennemgås mindst én gang årligt.

Dagligt eftersyn eller inden det skal i brug gælder for følgende:

- Kraftoverføringsaksler (skærme).
- Styrsikre førerværn (rust og tæring).
- Motorkædesave (bremsefunktion).
- Aflivningsbolt-pistoler.
- Mejetærskere, skive/rotorhøster (knivbefæstigelse og sikkerhedsdug).
- Hånddrevne donkrafte (ventil).
- Elektrisk håndværktøj (ledning).

12 måneders hovedeftersyn (udføres af leverandøren eller anden sagkyndig) gælder for følgende:

- **Transportredskaber** (traktorer, bånd- og kædetransportører, udmugningsanlæg, åbne fodertransportanlæg, kopelevatorer, skovspil, andre trækspil, containerhejs, tipvogne).
- **Løfteredskaber** (læssemaskiner, "bobcats", rendegraver, minilæsser, gaffeltruck, teleskoplæsser, skovningsmaskiner, løfteborde, værkstedsdonkrafte (med motor), personløftere). Endvidere alle hejseredskaber, taljer og spil, hvor byrden løftes "frithængende".
- **Hejseredskaber, som er omfattet af reglerne om 10 års eftersyn** (En særlig sagkyndig) Alle hejseredskaber, der anvendes udendørs: Taljer, kraner, traktorkraner, kraner på vogne og maskiner, ikke hejseredskaber på indregistrerede last- og varevogne.
- **Andre tekniske hjælpemidler** (Udføres af særlig sagkyndig, der er anerkendt hertil af Arbejdstilsynet). Trykkudligningsbeholdere i hydrauliske anlæg og kompressorer skal besigtiges udvendigt og efterses hvert fjerde år. Ammoniaknedfælder armatur og tilbehør (slanger) eftersyn hvert andet år inden nedfældningssæsonen.

Få skrevet i kalenderen, hvornår det årlige eftersyn af maskiner skal udføres.

.....
Systematisk arbejdsmiljøledelse i landbruget ...helt enkelt

3.5 Tjek af stiger

Stiger er omfattet af mindst ét årligt eftersyn af sagkyndig person.

Alle stiger, der anvendes på danske arbejdspladser, skal leve op til danske eller europæiske normer for sikkerhed (DS/INSTA 650 eller EN 131).

Vidste du, at 4 % af alle registrerede ulykker i landbruget sker ved brug af stige?

Fra kampagnen ”Ulykker på landet”

En skræk i livet, ømhed og blå mærker. Så billigt slap en 67-årig landmand fra et fald med en stige, som ellers sagtens kunne have kostet brækkede lemmer. Landmanden var klatret op ad stigen for at tjekke, hvorfor der hang så mange istapper fra tagrenden i stuehuset. Men da han placerede stigen, bemærkede han ikke, at jorden faktisk var temmelig glat. Han kom op uden problemer, men på vej ned igen skete det: Stigen skred, og landmanden faldt lige så lang, han var – på maven hen over stigen. At han slap fra styrtet uden at brække noget, må nærmest betegnes som et svineheld.

Aktuelle råd

Brug kun godkendte stiger og vær opmærksom på:

- at der kun må stå én person på stigen af gangen.
- at stigen skal stilles med en hældning på 75 grader i forhold til underlaget.
- at der ved arbejde på stiger mere end 5 meter over jorden skal der være en fodmand.
- at arbejde fra stiger ikke må overskride en tredjedel af den daglige arbejdstid.
- at underlaget kan bære og er skridsikkert.

Se mere på www.barjordtilbord.dk eller www.landbrugsulykker.dk

Få skrevet i kalenderen, hvornår det årlige eftersyn af stiger skal udføres.

3.6 Orden og ryddelighed

Arbejdspladser med rod og uorden øger risikoen for arbejdsulykker dramatisk. Effektivt sikkerhedsarbejde bør derfor omfatte programmer for orden, ryddelighed og god organisering.

Det gælder de forhold, som umiddelbart skaber risikosituationer, hvor man fx kan:

- Falde, glide, eller snuble over ting.
- Støde ind i noget.

.....
Systematisk arbejdsmiljøledelse i landbruget ...helt enkelt

- Skære sig på noget skarpt eller spidst.
- Komme i kontakt med kemikalier eller materialer, der skader.
- Rammes af ting og sager, som kan falde ned.

Det gælder de forhold, som indirekte skaber risikosituationer, som fx at:

- Man ikke kan finde det rigtige værktøj.
- Værnemidler er vanskeligt tilgængelige.
- Bevægelsesfriheden er begrænset af materialer og lagervarer.
- Oversigtsforholdene er uoverskuelige.

At holde god orden og ryddelighed er både meget let og meget vanskeligt. Det at få ryddet op, få smidt væk og få stillet tingene på plads er i reglen noget, de fleste kan finde ud af. Det vanskelige ligger i at få gjort det på en så systematiseret og standardiseret måde, at det er muligt at opretholde orden og ryddelighed hele tiden.

Tænk på følgende trin til at skabe god orden og ryddelighed:

Sorter og smid væk: Skelne væsentligt fra uvæsentligt.

System i tingene: Skab en plads til alt - sæt alting på plads.

Skrub og skur: Systematisk rengøring - skinnende rent.

Udfyld aftale 3.4

3.7 Uddannelse og instruktion

Uddannelse og instruktion er centralt for at sikre et godt arbejdsmiljø.

Jf. bilag 2 (under faneblad 7) om [uddannelseskrav i landbruget](#).

Opgave til mødegang 4

1) **Alle:** Gør arbejdsplaner, medicin håndtering og APB færdige.

2) **Ansvarlig for markdrift:** Forbered dig på det årlige maskineftersyn

Registrer dine maskiner med anskaffelsesdato og check de tilhørende betjeningsvejledninger/brugsanvisninger. Hvis de ikke findes, skal en ny anskaffes hos leverandøren. Du kan også selv udarbejde en liste over de ting på maskinen, der skal gennemgås og være i orden.

På Videncentret for Landbrugs hjemmeside omkring arbejdsmiljø og sikkerhed (www.landbrugogsikkerhed.dk) finder du henvisning til [Maskineftersyn](#) og henvisning til [Checkliste for maskiner](#). Ved brug af disse henvisninger kommer du i gang med dit årlige maskineftersyn og udarbejdelse af dokumentation for at eftersynet er udført.

3) **Arbejdsgiver eller driftsleder og eventuelt arbejdsmiljørepræsentant:**

- Påbegynd udarbejdelse af en beredskabsplan.
- Find inspiration i materialet under faneblad 4: Ulykkesberedskab.

Alle: Som en del af beredskabsplan indgår at forholde sig til hvem i personalestaben, der bør have førstehjælpskursus. Gennemgå test her som optakt til drøftelse omkring førstehjælp.

Førstehjælp - test din viden her

Alle ved det er vigtigt. Alligevel er det ikke alle af os, der kan førstehjælp, og endnu færre af os, der bruger førstehjælp, når der er brug for det.

Magtesløshed er noget af det værste, man kan opleve som menneske. Det ikke at kunne hjælpe, når det er allermest nødvendigt. Ikke at vide hvad man skal gøre, hvis man fx bliver vidne til et trafikuheld og samtidigt vide at de næste minutter kan betyde forskellen mellem liv og død for et menneske.

Kan du yde førstehjælp - vi gør noget ved det - [test din viden her](#)

